

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

66 § MAL5-SOPIMUKSEN LÄHIJUNALIIKENTEEEN SEISAKESUUNNITTELUN TILANNEKATSAUS JA KUNNILTA VAADITTAVAT PÄÄTÖKSET VUONNA 2025

28.5.2025 Liikennejärjestelmäpäällikkö Eero Kauppinen

MAL5-sopimuksen seisakesuunnittelu

MAL5-sopimuksen lähijunaliikenteen seisakesuunnittelun lähtökohtana ovat MAL5-sopimuksen ohella aikaisemmat selvitykset ja päätökset.

MAL5-sopimuksen toimenpiteen 19. kirjaukset.

Seudun kunnat ja valtio edistävät kaupunkiseudun asema- ja seisakeverkoston laajentamista. Ensivaiheessa edistettäviä asemia ja seisakkeita ovat *Sääksjärvi, Messukylä, Ruutana, Ylöjärven keskusta, Epilä ja Harjuniitty*. Messukylän, Ruutanan, Epilän ja Harjuniityn seisakkeita kehitetään vain lyhyiden lähi- ja taajamajunien tarpeisiin. Valtio osallistuu seisakkeiden esi- ja ratasuunnitteluun sekä toteutukseen vuosina 2025–2028 *yhteensä enintään 4 milj. € eli (kuntien osuus 4 milj. €, yhteensä 8 milj. €).*

*Seudun liikennejärjestelmätyöryhmä valmistelee esitykset valtion suunnittelu- ja toteutusrahoituksen kohdentamiseksi. Kunnat ja Väylävirasto vastaavat osaltaan prosessien valmistelusta ja käynnistämisestä. **Valtio ja kunnat suunnittelevat asemanseutuja ja seisakkeita 50–50 kustannusjaolla.** Suunnittelua toteutetaan ratasuunnittaisina kokonaisuuksina ja seudullista yhteistyötä hyödyntäen. Suunnitteluun arvioidaan kohdentuvan noin puolet tämän sopimuskohdan valtionrahoituksesta.*

22.5.2025

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Valtion ja Tampereen kaupunkiseudun välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus vuosille 2024–2027

- Ympäristöministeriö
- Liikenne- ja viestintäministeriö
- Työ- ja elinkeinoministeriö
- Valtiovarainministeriö
- Väylävirasto
- Liikenne- ja viestintävirasto
- Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus

MAL5-sopimuksen seisakesuunnittelu

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Suunnitteluhankkeet vuosina 2025–2028:

- a. Etelän suunta: *Sääksjärven* aseman esi- ja ratasuunnitelma
- b. Idän suunta: *Messukylän ja Ruutanan* seisakkeiden sekä Oriveden aseman esi- ja ratasuunnitelma sekä mahdollisesti *Orivesi-Oriveden keskusta -välin* sähköistuksen esiselvitys ja ratasuunnitelma
- c. Pohjoisen suunta: *Ylöjärven* puuterminalin siirron ja aseman esi- ja ratasuunnitelmat
- d. Lännen suunta: *Epilän ja Harjuniityn* seisakkeiden esi- ja ratasuunnitelmat
- e. Seudun pitkän aikavälin seisakeverkon ja liikennöinnin selvitys. Tarkasteltavaksi otetaan seudun rakennesuunnitelmassa kuvattu asemaverkko.

Noin puolet tämän toimenpidekohdan valtion rahoituksesta on tavoitteena kohdentaa toteutuksen käynnistämiseen kuntien ja valtion yhteisrahoituksella toteutusvalmiuden ja vaikuttavuuden kannalta parhaissa kohteissa. Toteutuksen käynnistämisestä voidaan päättää, kun sovitun suunnittelun kokonaiskustannukset ovat selvillä, suunnittelulla on muodostettu toteuttamisen edellytykset ja perusteet sekä junaliikennepalvelujen toteutuminen on selvillä.

22.5.2025

RATAHANKKEIDEN PROSESSI

MAL-sopimuksen seisakesuunnittelun edistämisen kannalta keskeisimpiä tavoitteita on aloittaa sovittujen asemien ja seisakkeiden osalta **ratalain mukaiset ratasuunnitelmat**, jotka vaaditaan ennen toteuttamista.

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

22.5.2025

MAL5-sopimuksen seisakesuunnittelu

Kevään 2025 aikana on yhteistyössä kuntien ja Väyläviraston sekä seudullisen liikennejärjestelmätyöryhmän kanssa tunnistettu seuraavaa:

- **Nokian Harjuniityn** seisakkeen aluevaraussuunnitelma on riittävän kattava ratasuunnitelman aloittamiseen. Nokian kaupungilla ei ole ilmennyt tarkennustarpeita vuonna 2022 laadittuun aluevaraussuunnitelmaan.
- Orivesi-Orivesi keskusta -välin sähköistyksestä Väylävirasto on laatinut esiselvityksen Haapamäen rataosan tarveselvityksessä vuonna 2024. **Orivesi-Orivesi keskusta -välin sähköistäminen ei vaadi tarkempia selvityksiä ennen ratasuunnitelmaa.**
- **Ylöjärven puutermiinalin** siirrosta on laadittu jo monia selvityksiä ja eri sijaintivaihtoehtoja on tutkittu. Selvityksissä painopiste on ollut Ylöjärven puutermiinalin siirtämisessä, eikä poistoa ja nykyisen terminaaliverkoston kevyttä kehittämistä ole tarkasteltu vertailuvaihtoehtona johtuen Väyläviraston käyttäjänäkemyksistä liittyen terminaalin tarpeeseen. Useat seikat puoltavat tämänkin vaihtoehdon huomioimista jatkosuunnittelussa. Yhteisymmärrystä raakapuutermiinalin siirron tai terminaalin poiston kustannuksista ei olla vielä valtion (Väyläviraston) kanssa saavutettu. Keskustelut puutermiinalin siirrosta/poistosta jatkuvat. **Väylävirasto päivittää vuoden 2026 aikana valtakunnallisen raakapuun kuormauspaikkojen optimointiselvityksen**, johon on esitetty halukkuus osallistua Ylöjärven tarkasteluiden osalta yhdessä Ylöjärven kaupungin ja Pirkanmaan liiton kanssa.

Seisakesuunnittelun hankinta

Seudullinen liikennejärjestelmätyöryhmä on katsonut tarpeelliseksi yhdessä Väyläviraston kanssa käynnistää esisuunnitelmat seuraavista asemista ja seisakkeista:

- Eteläinen ratasuunta: Sääksjärven asema
- Itäinen ratasuunta: Messukylän ja Ruutanan seisakkeet
- Pohjoinen ratasuunta: Ylöjärven asema
- Läntinen ratasuunta: Epilän seisake

Kuva: Tampereen kaupunkiseutu 2025.

Esisuunnittelun sisältö

Seisakkeiden esisuunnitelmissa voidaan tarkastella vielä useampia eri vaihtoehtoja, mutta ratasuunnitelmaa aloitetaan vain yhdestä vaihtoehdosta. Mahdollisten lisäraiteiden tarpeet pystytään huomioimaan vaiheittain ratasuunnitelmavaiheessa, kuten Tesoman seisakkeen tapauksessa on tehty.

Kuntien tulee valita ratasuunnitteluun etenevä vaihtoehto esisuunnittelun valmistuttua, eli viimeistään ennen vuoden 2026 kesälomia, jotta MAL5-sopimuksen aikataulussa pysytään. Tämä tarkoittaa myös Nokian ja Oriveden kaupungeille seuraavaa:

1. **Nokian kaupungin** tulee päättää vuoden 2025 aikana kummalla aluevaraussuunnitelman mukaisella vaihtoehdolla (Ve1 vai Ve2) edetään ratasuunnitelmavaiheeseen.
2. **Oriveden kaupungin** tulee päättää vuoden 2025 aikana toteutetaanko Orivesi-Orivesi keskusta -välin sähköistys ja Orivesi keskusta - seisakkeen laiturin pidennys 120 metriin.

Esisuunnittelun hankinta ja aikataulu

Esisuunnittelun hankkii Väylävirasto ja sen kustannusjako on sovittu kuntien viranhaltijoiden kanssa toteutettavan tasajakona per seisake kuntien välillä. Tämä tarkoittaa MAL5-sopimuksen kirjauksia noudattaen seuraavaa:

- Ylöjärven kaupunki 10 %
- Tampereen kaupunki 20 %
- Kangasalan kaupunki 10 %
- Lempäälän kunta 10 %
- Väylävirasto 50 %

Esisuunnittelun hankitaan yhdellä sopimuksella ja sen kustannus on alustavasti noin 100 000–200 000 euroa (alv 0 %). Esisuunnittelun kustannus tarkentuu hankinnan valmistelun yhteydessä.

Kuntia on pyydetty nimeämään henkilöt ohjausryhmään ohjaamaan oman seisakkeensa esisuunnittelua. Kuntien lisäksi seisakkeiden esisuunnittelun ohjausryhmään on pyydetty edustajaa Nysseltä. Tampereen kaupunkiseudulta esisuunnitteluun osallistuu liikennejärjestelmäpäällikkö ja tarpeen vaatiessa seutusuunnittelupäällikkö. Seututoimisto koordinoi ja avustaa kuntia seisakkeiden esisuunnittelussa omalla erikoisasiantuntijuudellaan.

Esisuunnittelusta ratasuunnitelmiin

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Ratasuunnitelman hyväksymisen jälkeen seisake on toteutusvalmis. Seisakkeiden ratasuunnitelmien laatimisen kokonaiskustannukset vaihtelevat muutamista sadoista tuhansista jopa miljooniin euroihin riippuen mm. kohteen haastavuudesta, markkinatilanteesta ja lähtötiedoista.

Koko ratasuunnitteluprosessiin kilpailutuksineen kulunee 2–4 vuotta, jonka vuoksi ratasuunnitelmat tulisi aloittaa jo vuoden 2026 aikana, jotta myös seisakkeiden toteutusvalmius saavutettaisiin ennen uutta MAL-sopimusta.

Alustavasti seisakkeiden ratasuunnitelmien kilpailutusta valmisteltaisiin jo kevään 2026 aikana, jolloin ne voitaisiin aloittaa vuoden 2026 syksyllä.

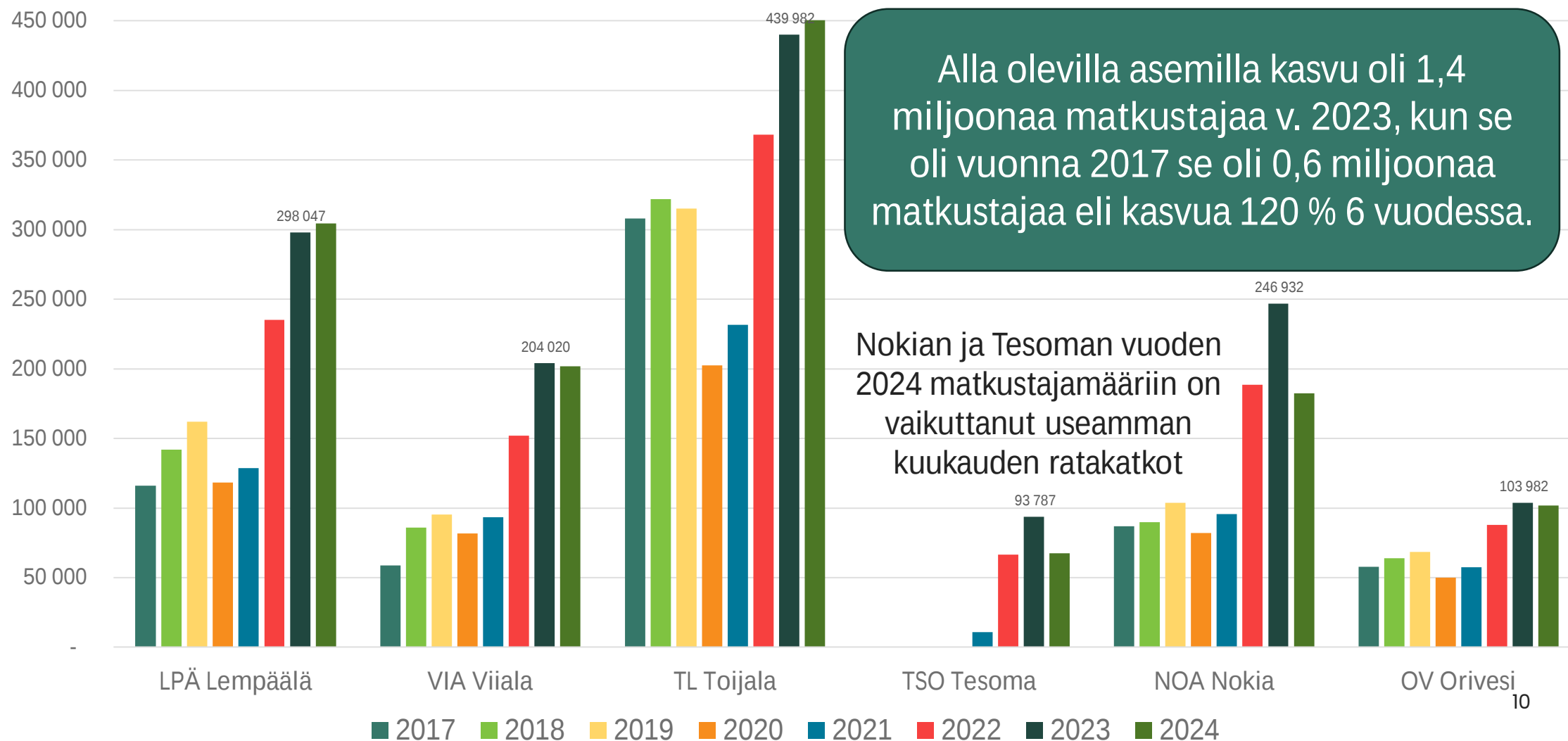

Kuva: Nokian ratapiha, MAL-kohde 2024. Lähde Welado

Vuosittaiset matkustajamäärät

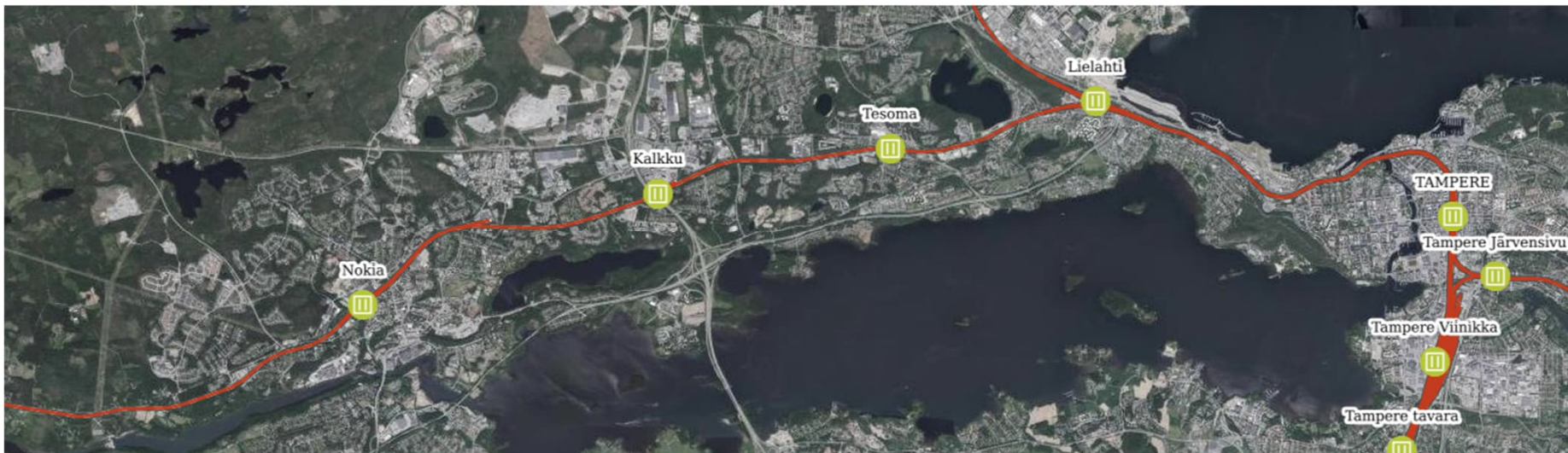
Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Väyläviraston rinnakkaishankkeet

Kaupunkiseudulla alkavat myös Väyläviraston omat ratasuunnitteluhankkeet, jotka vaikuttavat MAL5-sopimuksen seisakesuunnitteluun.

- Väylävirasto tulee aloittamaan vuoden 2025 aikana [Tampere-Nokia lisäraiteen yleissuunnitelman ja YVA:n](#) (ympäristövaikutusten arviointimenettely). Lisäraide alkaa Tampereen Armonkalliolta kohti Lielahtea ja ulottuu ainakin Nokian asemalle asti. Lisäraiteen puolisuutta on jo tarkasteltu useaan otteeseen. Epilän ja Harjuniityn seisakkeissa huomioidaan lisäraide toteutuksen vaiheistamisella Tesoman seisakkeen kaltaisesti.

22.5.2025

Kuva: Väylävirasto 2025.

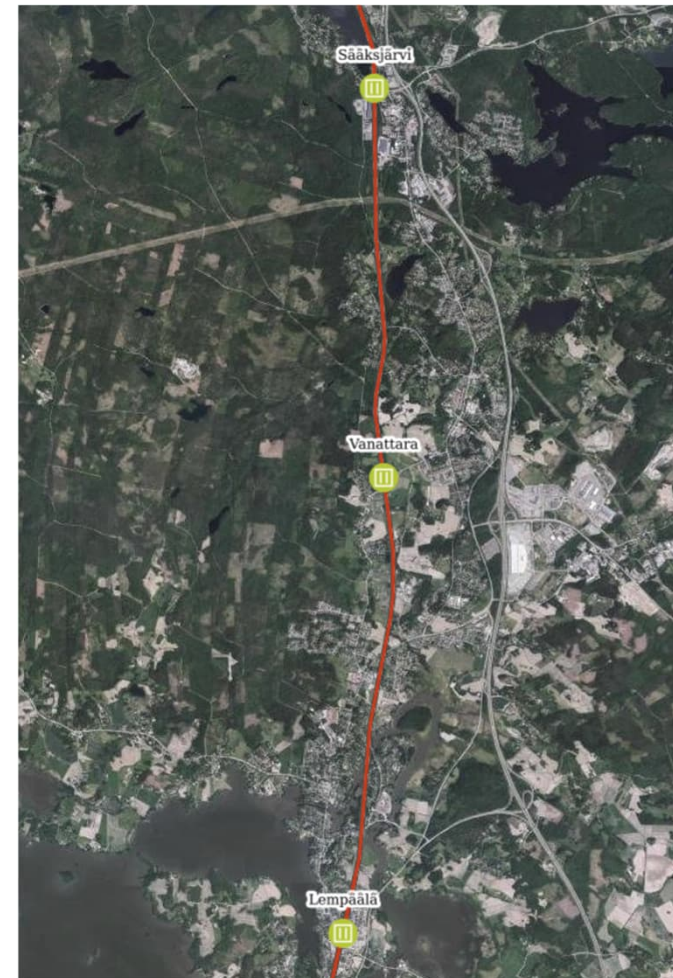
Väyläviraston rinnakkaishankkeet

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

- Väylävirasto tulee myös jatkamaan Riihimäki-Tampere-rataosan suunnittelua, johon on varattu 22 miljoonaa euroa. Alustavasti vuoden 2025 aikana aloitetaan todennäköisesti Lempäälä-Sääksjärvi-välillä 3. raiteen yleissuunnitelma ja YVA. Lisäraiteen puolisuus on osoitettu nykyisen pääraiteen itäpuolelle. Sääksjärven aseman suunnittelussa huomioidaan myös tulevat lisäraiteet. Sääksjärvellä 3. raiteen huomiointi on moni-mutkaisempi kuin kahden raiteen tapauksessa.
- Edellä kuvatut lisäraiteen yleissuunnitelmat ja YVA:t ovat mittavia ja monivuotisia suunnitteluhankkeita, joiden yhteiskustannus on noin 10 miljoonaa euroa. Kuntia kannustetaan olemaan aktiivisia suunnitteluhankkeissa ja varaavaan aikaa riittävästi niiden kommentointiin.

22.5.2025

Kuva: Väylävirasto 2025.

KIITOS!

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

